

S p r a w o z d a n i e

Wydziału krajowego w przedmiocie reformy opłat od spadków pobieranych na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Wysoki Sejmie!

Jednem ze źródeł, z których fundusz szkolny krajowy czerpie swoje dochody są taksy opłacane od spadków przenoszących kwotę 315 zł. w. a.

Od roku 1873, w którym fundusz rzeczony przeszedł w zarząd Wydziału krajowego po koniec r. 1892 przyniosły wspomniane taksy ogółem 162.841 zł. Najwyższa roczna kwota wynosiła 10.018 zł. najniższa 6763 zł. średni zaś dochód roczny z tego źródła przedstawia się w kwocie 8570 zł.

Podstawą prawną, na której opiera się dotychczas pobór taks powyższych w naszym kraju, jest ogłoszony cyrkularzem gubernialnym z dnia 7. stycznia 1809 L. 44.364 dekret kancelaryi nadwornej z dnia 7. lipca 1808 roku.

Dekret ten stanowi, że każdego spadku wynoszącego 300 zł. m. k. lub więcej, ma być pobieraną taksa dla funduszu szkół normalnych, a to: jeżeli spadkodawca należał do stanu magnatów albo jeżeli był generałem, w kwocie 4 zł., jeżeli należał do stanu rycerskiego lub do t. z. honoracyorów albo jeżeli był kupcem lub oficerem sztabowym — w kwocie 2 zł., — wreszcie jeżeli był oficerem niższej rangi, mieszczaninem, profesjonistą lub chłopem w kwocie 1 zł. M. K.

Nieodpowiadająca nowoczesnym pojęciom zasada wymierzania opłaty według stanu właściciela przedmiotu opodatkowanego, a z drugiej strony chęć przysporzenia funduszowi szkolnemu większych z tego źródła dochodów na pokrycie wzmagających się nieustannie potrzeb szkolnictwa, skłoniła przeważną większość Sejmów, królestw i krajów w Radzie Państwa reprezentowanych do uregulowania sprawy poboru opłat od spadków w drodze ustawodawstwa krajowego.

Z wyjątkiem Szlązka gdzie pobór opłat od spadków na rzecz funduszu szkół normalnych zniesiony został ustawą krajową z 2. listopada 1874 Nr 51. Dz. u. kraj. — Tyrolu i Galicyi wszystkie kraje koronne austriackie posiadają już ustawy normujące pobór tych opłat, a mianowicie:

Austria dolna ustawę kraj. 18. grudnia 1871 Nr. 1. Dz. ust. kr. ex. 1872.

Austria górna ust. kr. z 9. czerweca 1876.

Bukowina ust. kr. z 13. stycznia 1873 Nr. 7. Dz. ust. kr.

Czechy ust. kr. z 2. lutego 1873 Nr. 60. Dz. ust. kr.

Dalmacya ust. kr. z 30. stycznia 1873 Nr. 11. i z 28. kwietnia 1888 Nr. 16. Dz. ust. kr.

Istrya ust. kr. z 21. lutego 1873 Nr. 15., z 29. maja 1877 Nr. 21 i z 31. grudnia 1888 Nr. 3. Dz. ust. kr. ex 1889.

Karyntya ust. kr. z 28. lutego 1874 Nr. 13. i z 30. kwietnia 1887 Nr. 25. Dz. ust. kr.
Kraina ust. kr. z 18. grudnia 1874 Nr. 1. Dz. ust. kr. ex 1875 i ust. kr. z 6. lipca 1889
Nr. 15. Dz. ust. kr.

Morawia ust. kr. z 30. kwietnia 1874 Nr. 37. Dz. ust. kr.

Salzburg ust. kr. z 26. grudnia 1871 Nr. 45. Dz. ust. kr. ex 1872.

Styrya ust. kr. z 13. października 1870 Nr. 58. i z 20. października 1888 Nr. 3. Dz. ust. kr.

Tryest ust. kr. z 15. maja 1874 Nr. 16. Dz. ust. kraj.

Opłaty od spadków ustanowione w tych ustawach wpływają bądź do funduszu szkolnego krajowego (jak w Austrii dolnej i górnej, Czechach, Morawii, Karyntyi, Krainie, Bukowinie, Istrii i Tryeście) bądź też do funduszu szkolnego emerytalnego (jak w Styryi, Salzburgu i Dalmacyi). Główne zasady przyjęte przy wymiarze tych opłat są następujące:

Opłata wymierza się od czystego spadku jeżeli tenże wynosi co najmniej 300 zł. (w niektórych krajach 500 zł.). Począwszy od tej minimalnej kwoty spadku aż do kwoty 1000 zł. incl. wynosi opłata stałą kwotę 1 zł. w. a. Od spadków powyżej 1000 zł. opłata wymierza się według stopy procentowej, która w pewnej progressyi wzrasta w miarę wysokości spadku. Progressya ta ustaje, skoro spadek osiągnął pewną wysokość n. p. 50.000 zł. odtąd bowiem stopa procentowa pomimo zwiększania się spadku, pozostaje ta sama.

Następująca taryfa przedstawia wymiar opłat od spadków powyżej 1.000 zł. przyjęty w przeważnej części krajów koronnych.

od 1000— 5000 zł.	0·25%
„ 5000—10000 „	0·30%
„ 10000—20000 „	0·35%
„ 20000—30000 „	0·40%
„ 30000—40000 „	0·25%
„ 40000 i wyżej	0·50%

Taryfa ta podwyższa się o 50% jeżeli spadkobiercą nie jest ani małżonek ani krewni spadkodawcy w linii zstępnej lub wstępnej (dziedzice konieczni).

Odmienne system wymiaru opłat od spadków przyjęto jedynie w ustawie górnoaustriackiej, gdzie opłata wynosi $\frac{1}{4}\%$, a względnie $\frac{1}{2}\%$ od czystego spadku przenoszącego kwotę 300 zł. bez względu na jego wysokość.

Pragnąc i w naszym kraju unormować pobór tych opłat w sposób odpowiadający nowoczesnym pojęciom, a zarazem przysporzyć funduszowi szkolnemu krajowemu większy niż dotychczas dochód z tego źródła, opracował Wydział krajowy na zasadach przyjętych w przeważnej części austriackich krajów koronnych projekt ustawy o poborze na rzecz funduszu szkolnego krajowego opłat od podatków i przedkłada go niniejszem z wnioskiem:

Allegat a. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony (allegat a.) projekt ustawy.

Lwów, dnia 11. kwietnia 1893.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

Sanguszko w. r.

Sprawozdawca:

Antoni Chamiec w. r.

Członek Wydziału krajowego.

Projekt.

U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o poborze opłat od spadków, na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam co następuje:

§. 1.

Od każdego spadku pertraktowanego, przed którymkolwiek c. k. Sądem w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, ma być uiszczoną na rzecz funduszu szkolnego krajowego opłata prawna, jeżeli czysty spadek przewyższa kwotę 300 zł. a. w. (600 koron).

§. 2.

Oplata ta wynosi stałą kwotę jednego zł. (dwóch koron), jeżeli czysty spadek nie przewyższa sumy 1.000 zł. a. w. (2.000 koron).

§. 3.

Jeżeli czysty spadek przewyższa sumę 1.000 zł. (2000 koron), wynosi opłata od każdych 100 zł. (200 koron) przy spadkach:

	zł. w. a.	koron		ct. w. a.	(50 groszy)
nad	1.000— 5.000	(2.000—10.000)	po	25	(50 groszy)
"	5.000—10.000	(10.000—20.000)	"	30	" " (60 ")
"	10.000—20.000	(20.000—40.000)	"	35	" " (70 ")
"	20.000—30.000	(40.000—60.000)	"	40	" " (80 ")
"	30.000—40.000	(60.000—80.000)	"	45	" " (90 ")
"	40.000 i wyżej	(80.000 i wyżej)	"	50	" " (jednej kor.)

§. 4.

Według zasad podanych powyżej w §§. 2 i 3 wymierzana będzie opłata wtedy, jeżeli spadek przechodzi na wdowę, a względnie wdowca po spadkodawcy, albo też na jego krewnych w linii zstępnej lub wstępnej (dziedziców koniecznych). W każdym innym przypadku opłata od spadku wymierzana będzie w kwocie o 50% podwyższonej.

Ułamki poniżej 100 zł. (200 koron) wpływają wprawdzie na oznaczenie stopy, według której w myśl §. 3 ma być wymierzona opłata, przy oznaczeniu jednak cyfry samej opłaty, nie będą one uwzględniane.

§. 5.

Wartość należącego do spadku majątku nieruchomego, położonego poza granicami Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, jak niemniej długi, które na takim majątku nieruchomym w ten sposób są ubezpieczone, że reszta spadku za nie prawnie nie odpowiada, nie będą brane w rachubę przy obliczaniu czystego spadku.

Długi natomiast, za które cała spuścizna prawnie odpowiada, będą przy tem obliczaniu potrącane, chociażby na owych nieruchomościach były ubezpieczone.

§. 6.

Zapisy na cele szkolne, dla jakich fundusz szkolny krajowy jest przeznaczony, będą policzone na poczet opłaty prawnej od spadków.

§. 7.

Zapisy na cele dobroczynne, naukowe lub humanitarne mogą być uwolnione od opłaty na rzecz funduszu szkolnego krajowego, jeżeli przeznaczone są ku popieraniu moralnych lub materialnych interesów kraju lub jego mieszkańców, nie zaś tylko wyłącznie na korzyść pojedynczych osób lub rodzin. O uwolnieniu orzeka Wydział krajowy w każdym poszczególnym przypadku, a od orzeczenia Wydziału krajowego nie ma odwołania.

§. 8.

Te same władze, które dotychczas zajmowały się wymiarem i poborem taks dla funduszu szkół normalnych, wymierzać i pobierać będą opłaty od spadków na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

§. 9.

Od opłat nieuiszczonych w przeciągu dni 30 po doręczeniu nakazu zapłaty, pobierane będą 5% odsetki za zwłokę, a to, licząc od dnia następującego po ostatnim dniu powyższego terminu.

Od opłat nieprzewyższających kwoty 1 zł. (2 koron), tudzież od ułamków poniżej 1 zł. (2 koron), odsetki za zwłokę nie będą liczone.

§. 10.

Dekret kancelaryi nadwornej z 7 lipca 1808 o pobieraniu taksy od spadków na rzecz funduszu szkół normalnych i wszystkie następne rozporządzenia w tym przedmiocie, przestają obowiązywać z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy.

§. 11.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia i ma zastosowanie do wszystkich spadków, które z tym dniem powstaną.

§. 12.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim ministrom wyznań i oświaty, finansów i sprawiedliwości.

1861

...

...

...